N°. 48 1838

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk NIEUWS-BLAD,

Zondag en Maandag 25 en 26 Februarij.

Frankrijk.

PARIJS, den 20sten Februarij.

De kamer van afgevaardigden houdt zich thans met de [illegible] bezig aan een [illegible] eenige wijzigingen in de burgerlijke regtbanken, en van eersten aanleg worden voorgesteld. — Bij de pairs werd heden rapport uitgebragt over een ontwerp aangaande de regtbanken van koophandel en hield men zich vervolgens met een rapport op petitien bezig.

— Men zal zich den steun herinneren dien de doctrinaire partij in de kamer van afgevaardigden aan het ministerie verleende, waardoor dit laatste bepaald de overhand bij de stemming verkreeg. Sedert echter door de oppositie aan hetzelve verweten is, dat het aan den leiband dier partij ging, heeft het door zijne organen doen verkondigen, dat er geene verbindtenissen tusschen de leden van het bestuur en de doctrinaire partij bestonden en de stemming in de kamer alleen het blijk gaf van de meerderheid die men daar had. Dit zelfgevoelen verwekt intusschen aanmerkelijk bij de leden des bewinds, zoodra er in de kamer het een of ander punt van eenig aanbelang moet behandeld worden. Thans, sedert de aanvraag van de anderhalf millioen voor geheime fondsen, schijnt de vrees wederom het bestuur te bevangen, dat zoo de door hetzelve afgewezene doctrinaire partij niet voor het ontwerp stemt, het crediet ligtelijk kan verworpen worden, daar ook het linker centrum, ten gevolge van eenige onverwachte inlichtingen van den heer *Gisquet*, zich niet gunstig voor hetzelve toont. In dezen stand van zaken komt een der voornaamste bladen der doctrinaire partij, *le Journal Général de la France*, met eene verklaring voor den dag, dat het regter centrum in de onderhavige questie de *edelmoedigheid* zal hebben van voor het ministerie te stemmen. » De heer *Molé* – zegt dit blad verder – kan zich niet ontveinzen, dat de behoudende partij wel zeer belangeloos moet zijn, dat zij de verdwaasde hare aangedane oppositie bij de verkiezingen kan vergeten; en hoe dikwijls heeft hij haar sedert de opening der kamer [illegible] zelfs nadat de vrede geteekend was, bepaaldelijk in [illegible] zaak van het presidentschap der commissie van het budget. Dezaar waarom de raad ongerust is; die ongerustheid is niet anders dan de kweeking van een beschuldigend geweten." Hoe zeer het aanzien van het ministerie onder zoodanige omstandigheden moet lijden, laat zich ligtelijk beseffen.

— De *Gazette des Tribunaux* vermeldt, dat nog gisteren het gerucht liep van een aantal arrestatien op mandaat van den prefekt van policie en den regter van instructie *Zangiacomi*. Men spreekt ook van nog wederom entdekte geheime speelhuizen.

— De russische gezant heeft gisteren op het bureau van de buitenlandsche zaken een onderhoud met den heer *Molé* gehad, 't welk twee uren duurde; de grieksche leening zou het onderwerp van de bijeenkomst hebben uitgemaakt.

— Te Pont-Rousseau, nabij Nantes, waar thans een lid voor de kamer van afgevaardigden moet gekozen worden, heeft de heer *Laroche Jaquelin*, de legitimistische kandidaat en die niet vreemd moet geweest zijn aan de pogingen in de Vendée tot herstel van het voormalig stamhuis, de meeste stemmen op zich vereenigd. Zijn mede kandidaat is de heer *Lanjuinois*. Met belangstelling ziet men hier den uitslag dier verkiezing te gemoet.

— De heer *de Lamartine* heeft zich naar Mâcon begeven, waar een nieuw lid voor de kamer in zijne plaats moet gekozen worden [illegible] om de verkiezing van een der kandidaten, den heer *Mathieu*, tegen te gaan.

— Een onzer jonge beeldhouwers, de heer *Dieudonné*, heeft het standbeeld ten voeten uit van den heer *Dupin ainé*, in het kostuum van procureur bij het hof van cassatie, vervaardigd. Hetzelve moet op de aanstaande tentoonstelling pronken.

— Den 17den dezer heeft de stoomboot *Vautour* het lijk van wijlen den generaal *Caraman* te Toulon aangebragt.

— Te Nice heeft zich een aanzienlijk failliet van het handelhuis der gebroeders *Giban* geopenbaard. Het te kort bedraagt omtrent twee millioen fr.

— De Zweedsche gezant alhier, graaf *Löwenhjelm*, is, zegt men, tot minister van buitenlandsche zaken in Zweden benoemd. Zijn opvolger is nog niet bekend.

— Uit Konstantine schrijft men van den 29sten Januarij, dat het tegenwoordig garnizoen uit 2500 man bestaat, welke magt voldoende was om de bevolking van binnen in toom te houden en den aanval van buiten af te wijzen. Tusschen die stad en Bona was eene geregelde correspondentie-dienst ingesteld, die door ongedisciplineerde spahi's werd waargenomen.

— Uit Spanje heeft men heden geen tijdingen ontvangen.

— Ter beurze schijnen de speculanten op rijzing, van den algemeenen stilstand te willen gebruik maken, om door eenige aankoopen de fondsen op te drijven; de 5 pCt. althans stegen heden tot 109,85 à 90; en de 3 pCt. tot 79,85. Andere heden schijnen den uitslag van de stemming over de geheime fondsen af te wachten, ten einde het lot van het ministerie te weten. De notering was heden (22 *Februarij*): 5 pCt. 109,75; 3 pCt. 79,80; Nap. r. 99,15; Sp. Ardoin 19½; Rom. L. 102.

Duitschland.

FRANKFORT, den 20sten Februarij.

Z. M. de Keizer van Rusland heeft, onder dagteekening van den 6den dezer, de volgende ukase aan zijnen minister van binnenlandsche zaken gerigt:

» De brand, die ons winter-paleis ten deele vernield heeft, is voor onze getrouwe onderdanen eene aanleiding geweest, om hunnen ijver op nieuw aan den dag te leggen. Volgens de berigten die wij van alle kanten ontvangen, wedijveren alle volks-klassen om door vrijwillige, naar hunne middelen berekende, aanbiedingen tot de wederoprigting van dat gebouw mede te werken. Zulke opofferingen zullen niet vereischt worden; wij nemen ze niet aan, maar ons hart is levendig getroffen door de gevoelens waaruit zij ontspruiten — gevoelens der innigste gehechtheid aan onzen persoon en den troon, gelijk zij zich bij elke meer of minder gewigtige gebeurtenis onzer regering steeds met nieuwe kracht openbaren. Daar wij dit gaarne luide erkennen willen, bevelen wij u aan, onze getrouwe en veelbeminde onderdanen uit alle standen, door middel van de overheden der gouvernementen en de adels-maarschalken, de uitdrukking van onzen keizerlijken dank voor deze bewijzen hunner gehechtheid te doen kennen. Wij danken den Adel, die onder de tegenwoordige omstandigheden en bij elke gelegenheid bewezen heeft, hoezeer hij getrouw weet te blijven aan het doel zijner instelling en aan zijne grondbeginselen, daardien hij steeds het eerste voorbeeld van edele opoffering geeft. Deze gezindheid is ons dierbaarder dan de kostelijkste schatten, dan de volmaaktste gewrochten der kunst. De gedachte aan de opregte en getrouwe liefde onzer onderdanen, aan deze onder alle omstandigheden onveranderlijke liefde, verligt ons den last der van de regering onafscheidbare zorgen en onaangenaamheden, want zij is ons een onderpand voor de toekomstige welvaart en den roem van ons geliefde vaderland."

— Het dagblad van Hanover van den 19den dezer bevat het programma voor de plegtige opening van de vergadering der Hanoversche Standen, welke den 20sten moest plaats hebben. Daaruit blijkt dat de Koning die vergadering in persoon met eene aanspraak zou openen.

— De hertog *de Montebello*, fransch gezant in Zwitserland heeft, na eene van wege den president van het voorzittend kanton ontvangene verklaring, dat dezelve niets beslissends omtrent de aanzoeken der fransche regering tot de verwijdering van den jongen *Louis Bonaparte* konde doen, zich naar de westelijke kantons op reis begeven, om met de Landdag-afgevaardigden uit Waadtland en Geneve over de verbanning van dien Prins te onderhandelen. Vermoedelijk zal hij ook bij den aanstaanden Landdag op dit vertrek blijven aandringen. Intusschen wordt op nieuw verzekerd dat de genoemde Prins, die thans het door wijlen de gewezen koningin van Holland gekochte landgoed Gottlieben bewoont, verklaard heeft er niet te zullen toe overgaan om Zwitserland te verlaten.

— In het Jura-gebergte is ongemeen veel sneeuw gevallen.

Nederlanden.

BREDA, den 24sten Februarij.

Uit 's Hage schrijft men dat Z. K. H. de Erfprins *van Oranje*, eergisteren middag ten twee ure, aan de heeren officieren van het garnizoen aldaar audientie had verleend, om de gelukwenschen te ontvangen bij gelegenheid van Hoogstdeszelfs bevordering tot generaal-majoor.

— Men schrijft ons van daar, onder dagteekening van [illegible]

» Naar men verneemt zal in de aanstaande bijeenkomst van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, welke op Woensdag, den [illegible] Februarij, zal aanvangen, van regeringswege aan derzelver overwegingen worden onderworpen een ontwerp van wet, nopens de geneeskunde. Ook spreekt men er van, dat er een ontwerp van wet, tot droogmaking van het Haarlemmermeer, aan de vertegenwoordiging zal worden aangeboden."

— Uit het vaste korps zee-officieren der marine, zijn [illegible] ontslagen de luitenant ter zee der 2de klasse, *E. E. [illegible]*, en als chirurgijn-majoor bij de 1ste afdeeling mobile [illegible]

schutterij Dr. *J. F. Nieuwenhuizen*, welke door Z. M. benoemd is tot tijdelijk officier van gezondheid der 2de klasse bij de landmagt en voorloopig geplaatst bij het bataillon vrijwillige artilleristen.

— Door Z. M. zijn benoemd: tot regters plaatsvervangers: bij de regtbank van eersten aanleg te Leeuwarden, Mr. *A. C. van Wijckerheld Bisdom*, en bij die te Zutphen, Mr. *L. A. J. de Wilt* baron *Sloet*. — Voorts tot commissaris van policie te Middelburg *A. van der Pluijm*, thans adjunct-kommissaris van policie te Bergen-op-Zoom.

— De gisteren ontvangen officiele berigten van de voornaamste waarnemingspunten op onze rivieren, maken nog van geenerlei belangrijke verandering in de gesteldheid van het ijs op dezelve gewag. Het zit overal nog vast, doch hier en daar merkt men langzame afneming in dikte op. Zoo was bijv. de dikte van het ijs op de Maas nabij Heusden den 22sten in de laatste vijf dagen van 37 tot 33 of 34 duimen verminderd. Bij Werkendam was het ijs den 21sten nog 25 of 30 duimen dik.

Te Emmerik was de Rijn den 21sten dezer weder 45 duim gevallen. Op onze Nederlandsche bovenrivieren blijft het water merkelijk vallende, zoo als uit het volgende blijken kan:

De Waal te Hulhuizen, was in het laatste etmaal 23 duim gevallen; het Pannerdensche Kanaal, den 22sten, 20 duim; de Nederrijn te Arnhem, den 22sten, 22 duim; de IJssel te Westervoort, den 22sten 20 duim; aan het Katerveer, den 22sten, 11 duim; de Merwe te Gorinchem, den 21sten nadenmiddag, met hoog water 2 duim; den 22sten nadenmiddag, met hoog water, 16 duim; de Lek te Schoonhoven, den 22sten op den middag 10 duim; de Maas te Grave, den 22sten, 8 duim; te Heusden, den 22sten, 17 duim gevallen.

— Door den Directeur-Generaal der Marine is ter kennis van de zeevarenden gebragt, dat door den zwaren ijsgang, die in de zeegaten heeft bestaan en nog bestaat, onderscheidene der daarin gelegene tonnen zijn weggeslagen of van derzelver plaatsen zijn verdreven en dat alzoo de daarbij belanghebbenden, de zeegaten willende bevaren alvorens de tonnen weder op derzelver merken zullen kunnen herplaatst zijn, de meest mogelijke voorzigtigheid zullen behooren in acht te nemen, terwijl de betonning zoo spoedig als de gelegenheid dit zal toelaten, weder zal hersteld worden.

— Ingevolge bekendmaking van Z. Exc. den minister van finantien van eergisteren, blijkt, dat de middelprijzen der inlandsche granen voor het geheele rijk, gedurende het tijdvak van 20. Januarij tot en met den 19den dezer, op de bij art. 9 der wet van 29 December 1835 bepaalde regelings markten, hebben bedragen als volgt, per mud: Tarwe *f* 6.64, Rogge *f* 4.80½, Boekweit *f* 4.31½, Gerst *f* 3.39, Haver *f* 2.10, Ongepelde Spelt *f* 2.35; zoodat, gedurende de maand Maart aanstaande, de regten op den invoer van de volgende graansoorten zullen bedragen: Tarwe en gepelde Spelt *f* 1.50, Rogge *f* 0.75, Boekweit *f* 1,00, Gerst en Mout *f* 1.00, Haver *f* 1.00 Ongepelde Spelt *f* 1.00; terwijl de uitvoer derzelven blijft vrijgesteld.

— Naar men verneemt is van wege het departement van binnenlandsche zaken, aan de heeren gouverneurs der onderscheidene provincien, onlangs toegezonden de volgende missive, betrekkelijk de aanneming van plaatsvervangers bij de nationale militie:

» Door het staatsblad n°. 77, van 1837, zal U Hoog Edel Gestr. wel reeds bekend zijn geworden met de wet van 23 December jl., op de ligting der nationale militie voor het jaar 1838. Mij, wat de uitvoering betreft, tot gemelde wet gedragende, heb ik alleen gemeend U Hoog Edel Gestrenge, bij deze, te moeten doen opmerken, dat bij de beraadslagingen over dezelve in de tweede kamer der staten-generaal, op de door sommige leden derzelve geopperde vraag: of een gepasporteerd vrijwilliger eerst vijftien maanden na verkregen ontslag, als plaatsvervanger vermag te worden aangenomen, van regeringswege aan Hun EdelMogenden het volgende is geantwoord: » Dat, even als onder het beheer der wet van 1817, een milicien dadelijk, na verkregen ontslag, als plaatsvervanger kan worden toegelaten, daar er te zijnen aanzien wel geene questie van inwoning kon zijn, zoo ook ten gevolge van den reeds in 1831 ingevoerden maatregel, om de ingezetenen het remplacement, zoo veel doenlijk, gemakkelijk te maken, een vrijwilliger, die Nederlander van geboorte is, de bevoegdheid heeft, mits aan alle overige bij de wet gevorderde vereischten voldoende, zich dadelijk na verkregen ontslag als plaatsvervanger aan te melden; dat echter, met opzigt tot de vreemdelingen, de inwoning gedurende zes maanden in eene der provincien, een volstrekt en van regeringswege ten allen tijde volgehouden vereischte is; dat zoodanig vreemdeling al verder, om als plaatsvervanger toegelaten te worden, niet slechts de hoedanigheid van ingezeten bezitten, maar evenzeer bewijzen moet, aan de militie, gelijk [illegible] de wet zonder eenige uitzondering van allen heeft geëischt, voldaan te hebben; dat men vermeent, dat deze voorzorgen, gevoegd bij de meermalen reeds gedane aanbeveling, om van de vreemdelingen, die zich als plaatsvervangers aanmelden (ten einde voor te komen, dat, op grond der met sommige mogendheden aangegane cartels, hunne uitlevering [illegible] zou worden moeten bewerkstelligd), ook nog het bewijs te vorderen, van in het land hunner geboorte de aldaar op hen berust hebbende verpligtingen tot de krijgsdiensten vervuld te hebben, als genoegzaam voldoende zijn te houden, zonder dat het noodig zij den tijd van inwoning te verlengen, en tot het tijdvak van 15 maanden, gelijk bij de wet van den 8sten Januarij 1817 is gevorderd, te brengen, en dit te meer, omdat er sedert eenen vrij geruimen tijd bij de regering geene bezwaren wegens de admissie van vreemdelingen als plaatsvervangers ingekomen, maar er in tegendeel zelfs provincien bekend zijn, in welke men bij de laatst afgeloopen ligtingen geenen enkelen vreemdeling als zoodanig heeft aangenomen. Daar het intusschen mogelijk zou kunnen zijn, dat bij den eenen of anderen militie-raad alsnog de meening bestond, dat geen Nederlander van geboorte, die als vrijwilliger heeft gediend, wat den tijd van inwoning betreft, na verkregen eervol ontslag, niet dezelfde aanspraak als een gepasporteerd milicien kan maken om dadelijk daarna zich als plaatsvervanger aan te melden, maar in dit opzigt met een vreemdeling zou zijn gelijk te stellen, zoo zijn de gouverneurs der provincien verder verzocht de bovengemelde missive zoo aan de militie-raden, als aan de militie-commissarissen, alsmede aan heeren gedeputeerde staten, ten fine van informatie en narigt, wel te willen mededeelen; terwijl hun wijders is te kennen gegeven dat het niet geheel ondoelmatig zou zijn, ten einde de admissie als plaatsvervangers aan de bevoegde vreemdelingen met te meer nadruk tegen te gaan, de onderscheidene plaatselijke besturen aan te schrijven [gelijk dan ook geschied is] om geene attesten, lett. V der wet, ten behoeve van dezelve, af te geven, dan aan hen, die al de opgegeven vereischten vervuld hebben, en voorts, zoo als vroeger reeds is gezegd, tevens bewijzen, aan de verpligtingen, den ingezetenen bij de wet op de schutterijen opgelegd, voldaan te hebben."

— Door het hooggeregtshof, kamer van correctionele appellen te 's Hage, is jl. Dingsdag geannuleerd een vonnis van de regtbank van eersten aanleg te Rotterdam, waarbij de gewezen predikant *van Velsen*, te Huizum, in Vriesland, is vrijgesproken wegens het houden van godsdienstige vereenigingen van meer dan twintig personen. Het hof, op nieuw regt doende, heeft den beklaagde bij *defaut* gecondemneerd tot eene boete van *f* 100 en in de kosten. — In dezelfde teregtzitting is nog geannuleerd een vonnis van de regtbank van eersten aanleg te Amsterdam, waarbij bovengemelde gewezen predikant *van Velsen*, wegens dezelfde overtreding was vrijgesproken, en op nieuw regtdoende, heeft het hof de geïntimeerden *van Velsen* en *S. D. Brandt*, de laatste wegens het afstaan zijner woning, ieder bij *defaut* gecondemneerd tot eene geldboete van *f* 100.

— Men schrijft uit Amsterdam dat eergisteren de lijken waren opgehaald van *Hartog Jacob Pas* en zijne huisvrouw *Louisa Benjamin Voorzanger*, die den 19den dezer met eene ijsslede op de hoogte van Watergang in het Noord-Hollandsch kanaal door het ijs waren gevallen. Zij laten vier jonge weezen in hoogstbehoeftige omstandigheden na. Er heeft zich eene commissie tot inzameling van liefdegiften voor deze ongelukkige kinderen gevormd.

— De stad Boderwerder, in Hanover, heeft, in den nacht tusschen den 11. en 12. dezer, door het plotseling losgaan van het ijs in de Wezer, gedurende eenige uren geheel onder water gestaan, waardoor groote schade is aangerigt.

Eergisteren hebben de belgische vertegenwoordigers de beraadslaging voortgezet over het ontwerp van wet nopens de in te voeren [illegible] als die thans in Belgie plaats heeft. De heer *Verhaegen* [illegible] de ontwikkeling van een door hem ingediend amendement, nog eens op het genomen besluit der kamer terug, dat de stemming in het geheim zou geschieden. Zijn amendement strekte namelijk, om te doen vaststellen dat de geheime stemming geen plaats zou hebben als het staatkundige en pers-misdrijven gold. De heer *Gendebien* bleef niet achterlijk om dit amendement te ondersteunen, meenende hij dat, zoo ooit dan in *dit* geval omkooping van den gezworene bij geheime stemming plaats kon hebben. De minister van justitie was echter van gevoelen dat zoo men als beginsel had aangenomen om over de gewone regtszaken in het geheim te stemmen, dit dan des te eerder in zaken van pers-misdrijven en staatkundige overtredingen moest worden gevolgd. Het voorstel in omvraag zijnde gebragt, werd hetzelve verworpen. Vervolgens stelde de heer *Liedts* een amendement voor op de laatste paragraaf van het 5de artikel der wet, volgens hetwelk op de stembriefjes die den gezworenen worden ter hand gesteld, het *ja* met duidelijke zwarte letters, het neen met leesbare roode letters gedrukt moet staan. De voorsteller meende dat dit verschil van kleuren aanleiding tot verwarring kon geven, en bood zelfs aan, om hiervan voorbeelden aan te halen; hij stelde daarom voor het *ja* en *neen* beide met zwarte letters te doen drukken. Te gelijker tijd deed de heer *Dumortier* een voorstel, om in de provincien waar de vlaamsche of hoogduitsche taal gesproken werd, den gezworene, bij het fransche stembiljet, tevens een in de vlaamsche of hoogduitsche taal gesteld, te verstrekken. Daarop kwam de heer *Verhaegen* met een amendement te berde, hetwelk, bij deszelfs aanneming, de beide vorige amendementen en zelfs het geheele beginsel van stembriefjes, vernietigd zoude hebben, daar de strekking er van was om geen gezworenen te verkiezen, dan die konden [illegible] werd door de [illegible] ming over hetzelve meent [illegible] hetzelve wijzigingen zal ondergaan. Minder gelukkig was het amendement van den heer *Verhaegen*, omtrent het niet aannemen van gezworenen dan die konden lezen en zelven hunne uitspraak konden schrijven, alsmede de wijzigingen die daarop al weder door verschillende andere leden waren voorgesteld; daar de kamer die allen verwierp, met eene meerderheid van 42 tegen 16 stemmen. Het amendement van den heer *Devaux* werd, even als dat van bijna gelijke strekking van den heer *Liedts*, aangenomen. — In het begin der zitting had de heer *Donny* aan den minister van binnenlandsche zaken gevraagd, of de aanmoedigings-premien voor de visscherijen, in 1834, 1835 en 1836 behaald, welhaast zouden uitgereikt worden, iets hetwelk bij den noodlijdenden toestand der Vlaamsche visschers, als eene allen-

dringendste behoefte voor dezelven moest worden beschouwd. De minister verzekerde dat deze uitreiking binnen kort gedeeltelijk zou geschieden.

— Door sommige brusselsche dagbladen wordt steeds beweerd dat de belgische regering eene zending bij het Berlijnsche hof aan haren gezant te Parijs, *Lehon*, zou opgedragen hebben; volgens de meening van enkelen, zoude die zending wel degelijk van eenen staatkundigen, volgens anderen van eenen commercielen aard zijn. Zeker is het, dat de heer *Lehon* eergisteren avond uit Brussel naar Berlijn is vertrokken.

— Ter Antwerpsche beurs van gisteren (23 *Februarij*) waren genoteerd: Belg. 102¼; O. Met. 106⅝; Sp. Ard. 18⅝; Nap. r. 93¼; Sic. 99¾; Rom. L. 101; Cert. te Antw. 99¾; Braz. 18⅝. — Wisselkoers op Amst. en Rott. ⅛ pCt. v.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — De hoogeschool te *Giessen* heeft op den 10den dezer een gevoelig verlies geleden, door het overlijden van den hoogleeraar in de regten aldaar, VON CLOSSIUS, die eerst nu een jaar geleden van de hoogeschool te *Dorpat* derwaarts beroepen was. Behalve eene veelomvattende en grondige geleerdheid, bezat de overledene eene rijke ondervinding, ten deele op zijne reizen door bijna geheel *Europa* en een deel van *Azie* opgedaan. — Op verscheiden plaatsen in *Duitschland* begint men zich thans toe te leggen op de vervaardiging, naar een eigen uitgedacht zamenstel, van *electromagnetische telegraphen.* Behalve professor STEINHEIL, te *München*, houdt te *Esslingen* de door zijne natuurkundige instrumenten aldaar met roem bekende mechanicus C. BOPP zich daarmede bezig, en is, volgens het getuigenis in de dagbladen van den *Tübinger* professor NÖRRENBERG, uitnemend geslaagd. — De stedelijke regering van *Erfurt* heeft de ruïnen van het aldaar bestaan hebbend klooster, waarin MAARTEN LUTHER voor 300 jaren als monnik leefde, aangekocht, om op dezelfs plaats eene geschikte woning op te rigten ten behoeve der vijf kleinkinderen (drie meisjes en twee jongelingen) van wijlen Dr. J. M. LUTHER, in leven hoogleeraar aan de hoogeschool te *Erfurt*, en eenige nakomelingen van den grooten kerkhervormer. — De verdienstelijke aardrijkskundige, professor C. RITTER, is in het begin dezer maand van eene reis door *Griekenland*, over *Konstantinopel* en *Bucharest*, in *Duitschland* teruggekomen en wordt eerstdaags te *Berlijn* verwacht, waar het geographisch genootschap hem eene luisterrijke ontvangst bereidt. Op zijn terugtogt moest hij verscheidene door de pest zwaar bezochte steden passeren, zoo als *Rustschuck*, *Jassy* en *Giurgewo*; terwijl hij in het Zevenbergsche met de geweldige hoeveelheid aldaar gevallen sneeuw te worstelen had, die de reis zoo vertraagde, dat de met 24 paarden bespannen postwagen dagelijks naauwelijks een uur konde vorderen. — De zoon van den bekenden hoogleeraar in de geschiedenis GÖRRES, GUIDO GÖRRES, heeft, in vereeniging met den Münchener hoogleeraar in de regten PHILLIPS, de uitgave aangekondigd van een nieuw tijdschrift, hetwelk tweemaal 's maands te *München* verschijnen zal, onder den titel: *Historisch-politische Blätter für das Katholische Deutschland.*

FRANKRIJK. — [illegible] onverwacht een smartelijk verlies geleden [illegible] geleerden en vermaarden orientalist, den heer SILVESTRE DE SACY. Laatstleden dingsdag bevond hij zich nog in welvarenden toestand, nam hij zijn' cursus aan het collegie van *Frankrijk* waar en begaf zich van daar naar de kamer der pairs, waar hij nog aan de discussien deel nam. Bij het naar huis keeren, echter werd hij door eene beroerte overvallen, die hem woensdag uit het leven wegnam. De heer DE SACY had den ouderdom van 80 jaren bereikt. — Op bevel van den koning, zal er in den loop van dit jaar en het volgende eene nieuwe wetenschappelijke ontdekkingsreis in *Scandinavie*, *Lapland* en *Spitsbergen* ondernomen worden, met de strekking om de vroeger in *IJsland* en *Groenland* gedane nasporingen volledig te maken. Aan het hoofd der commissie aan wie deze zending zal toevertrouwd worden is de heer GAIMARD, die reeds vroeger met eene dergelijke taak belast werd, geplaatst. Deze kundige reiziger heeft, door den minister van marine, admiraal ROSAMEL, aan den koning voorgesteld, een lang onderhoud met Z. M. gehad, waarbij hoogstdezelve onder anderen op de kaart den weg aanwees dien hij zelf op zijnen togt in 1795 door *Noorwegen*, *Zweden*, *Finland* en *Lapland* had gevolgd, en dien welken de commissie behoorde te nemen, met de plaatsen welke bijzonder hare aandacht moesten vestigen. Een gedeelte der commissie zal te *Hammerfest*, in *Lapland*, overwinteren; de noodige natuur- en sterrekundige instrumenten zullen ter beschikking van het reisgezelschap worden gesteld, terwijl de koning van *Zweden*, naar gemeld wordt, eenige geleerden benoemen zal, die zich met de fransche commissie in verbindtenis zouden stellen. Op deze wijs zal de noord- en zuidpool op 's Konings last, en door de zorg van het departement van marine, gelijktijdig bezocht worden. Omtrent de expeditie van de *Astrolabe* en de *Zelée*, onder bevel van den kapitein DUMONT D'URVILLE heeft men uit *Brazilie* berigt ontvangen, dat die beide schepen van daar vertrokken waren en tegen het begin van Januarij den poolcirkel vermoedelijk zouden passeren, om verder zuidwaarts te stevenen en met het voornemen om tegen het einde van de maand Mei *Valparaiso* te bereiken. — In de zitting van de akademie der wetenschappen van den 19den dezer, bood de heer ARAGO, namens den directeur van de sterrewacht te *Napels*, den heer CAPOCCI, twee nieuwe [illegible] vernuftig door denzelven uitgevonden astronomische werktuigen aan; het een, *photometer* geheeten, strekt om de classificering der sterren naar derzelver glans gemakkelijker te maken; het ander dient voor de anders zoo moeijelijke waarneming der kometen. — Van het jongste werk van den abt LAMENNAIS, *le livre du peuple*, is reeds eene derde uitgave, van 15000 exemplaren, aangekondigd, nadat de tweede, van 10,000 exemplaren, spoedig uitverkocht is geweest. — De heer LEON DE LABORDE, door zijn fraai werk over *Steenachtig Arabie*, waarvan in *Engeland* reeds twee pracht-edition zijn uitgegeven, bekend, heeft thans de eerste afleveringen uitgegeven van een ander reisverhaal door *Klein-Azie* en *Syrie*, hetwelk in twee folio boekdeelen zal kompleet zijn en de beschrijving en afbeelding zal behelzen van de voornaamste gedenkstukken in die landen. De meest belangrijke plaatsen in de reisverhalen van CHATEAUBRIAND en LAMARTINE beschreven, zullen in dit werk worden afgebeeld. Hetzelve wordt bij de gebr. DIDOT uitgegeven en zal omtrent 450 fr. kosten.

NEDERLANDEN. — Te zelden worden onze verdienstelijke landgenooten op eene waardige wijs door den vreemdeling gehuldigd, dan dat wij er ons geen genoegen uit zouden maken, de volgende schets aangaande den te vroeg overleden hoogleeraar MOLL, uit het Engelsch weekblad *the Athenaeum* van den 17den dezer over te nemen: » Professor MOLL was te *Amsterdam* geboren den 18den Januarij 1785, en overleed in dezelfde stad op den 17den Januarij 1838. Omtrent het jaar 1800 was hij als klerk in een geacht handelshuis geplaatst, ter verkrijging van eene algemeene kennis in de handelszaken, en ofschoon een jong mensch van een onafhankelijk vermogen, vervulde hij met vlijt en naauwgezetheid al de pligten dier betrekking. Zijn vrije tijd was echter geheel aan de beoefening der wis- en sterrekunde gewijd; zijn vader de strekking van zijnen geest ontwarende, vergunde hem de handelszaken vaarwel te zeggen en zijne heerschende neiging op te volgen. Dit had omtrent het jaar 1806 plaats. Hij leidde zich terstond geregeld op de studien toe, onder de leiding van zijnen vriend, den hoogleeraar VAN SWINDEN, te *Amsterdam*; vervolgens vertrok hij naar *Utrecht* en eindelijk naar *Parijs.* In December 1812 werd hij benoemd tot hoogleeraar in de wis- en natuurkunde aan de hoogeschool te *Utrecht*, en werden hem achtervolgelijk door Z. M. den koning der *Nederlanden* verscheiden belangrijke betrekkingen opgedragen. Gedurende een' geruimen tijd, had hij het oppertoezigt over den Waterstaat, een vak hetwelk al de maatregelen voor de bescherming van het land tegen overstroomingen in zich bevat; ook was hem de zorg voor de chronometers, aan de koninklijke marine behoorende, toevertrouwd, en was hij een van de drie examinatoren van zeeofficieren vóór denzelven het traktement wordt toegekend. In 1835 werd hij door den koning belast met het bestier over en het opmaken van eene reeks van observatien omtrent de eb en vloed langs de geheele Noord-Nederlandsche kust, waarvan het rapport aan den hoogleeraar WHEWEL te *Cambridge* werd overgemaakt. Onder de verschillende geschriften door hem naar *Engeland* ter openbaarmaking overgezonden, behoort er een aan sir DAVID BREWSTER, over de uitvinding van den teleskoop; een ander over de resultaten van zijne proeven omtrent de snelheid van het geluid; een derde, bevattende eene vergelijking van het britsch, fransch en nederlandsche gewigt, welke verhandeling opgenomen werd in het *Journal* van het koninklijk Instituut, Augustus 1831, en een vierde over de zoneklips van 7 September 1820. Reeds verscheidene jaren geleden vereerde zijn Vorst hem met eene ridderorde van den Nederlandschen Leeuw. De burgerij van *Edinburgh* droeg hem op de vergadering van de Britsche Associatie, in 1834, het burgerregt dier stad op, en de hoogeschool vereerde hem met den graad van Doctor, welken graad hij echter reeds in *Holland* verworven had. In het jaar 1825 werd hem eene hoogleeraarsplaats te *Leyden* aangeboden, maar hij wees dezelve van de hand. De hoogeschool en de stad *Utrecht* betoonden hare erkentelijkheid wegens dit blijk van gehechtheid, door eene aanzienlijke som ter zijner beschikking te stellen, voor de vermeerdering van zijne verzameling van sterrekundige en andere instrumenten, welke kostbare verzameling, alsmede zijne bibliotheek, hij bij uitersten wil aan de hoogeschool heeft nagelaten. Zijne kennis van de engelsche taal en zijne vaardigheid zoo in spreken als schrijven van dezelve, zijn bij allen wel bekend, die het genoegen hadden met hem in betrekking te staan, en wij voegen hierbij met eene ware zelfvoldoening, dat het *Athenaeum* menig welwillend dienstbetoon en meer dan eene belangrijke mededeeling, aan hem te danken heeft. Even gemeenzaam was hij ook met de fransche en duitsche talen. Hij die de eer hadden hem te kennen, moesten hulde doen aan de uitgebreidheid en de verscheidenheid zijner kennis, aan zijn wondervol geheugen en aan al die maatschappelijke hoedanigheden, welke zijn gezelschap ten hoogste aangenaam maakten; terwijl zij, die in zijn vertrouwen mogten deelen, het best aangaande de voortreffelijkheid van zijn hart kunnen getuigen."

WELDADIGE STADGENOOTEN!

De commissie van het Departement *Breda*, der Maatschappij: *tot Nut van 't Algemeen*, tot uitdeeling van *Soep*, *Brood* en *Turf*, ziet hare verwachting van uwe edelmoedigheid, door uwe vernieuwde deelneming, in het lot der armen overtroffen, daar gij, met haar eenstemmig denkende en handelende, haar in de gelegenheid stelt, de voorgenomene uitdeelingen te doen gevolg nemen, waarvan de eerste op Maandag den 26sten zal plaats hebben.

Ten einde te doen wat in haar vermogen is, brengt de commissie, voor zoo verre noodig, ter kennisse van die Stadgenooten, welke niet in de gelegenheid waren, de lijst van deelneming met hunne naamteekening te

vereeren, of aan dewelken die lijst onverhoopt niet mogt zijn aangeboden, en voorts van een ieder welke aandeelen mogt verlangen, dat zij, voor de drie volgende uitdeelingen, dezelven kunnen bekomen à ƒ1,00 bij de Boekhandelaars F. P. Sterk en Broese & Comp.

De tweede uitdeeling geschiedt op Donderdag den 1sten Maart, de derde op Maandag den 5den daaraanvolgende, in het VROUWTJESHUIS in de MOLENSTRAAT, des voormiddags van 11 tot 12 ure.

Breda, 23. Februarij 1838. P. P. ROORDA van EYSINGA *Voorz.*
J. LOKE *Secr.*

Ter Amsterdamsche beurs van gisteren (23 *Februarij*) waren genoteerd: Ned. Werk. Schuld. $2\frac{1}{2}$ pCt. $53\frac{5}{16}$; dito 5 pCt. $101\frac{7}{8}$, $\frac{15}{16}$; Amort. Sijnd. $4\frac{1}{2}$ pCt. $94\frac{3}{4}$, $\frac{13}{16}$; dito $3\frac{1}{2}$ pCt. 78; Handelm. $178\frac{3}{4}$, $\frac{7}{8}$, $\frac{3}{4}$; O. I. 5 pCt. $99\frac{9}{16}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{9}{16}$; Ardoin 85 £ $18\frac{3}{16}$; Met. 5 pCt. $102\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$; Columb. $20\frac{7}{8}$, $19\frac{15}{16}$; Braz. $74\frac{7}{8}$.

Menagerie.

De Ondergeteekenden hebben de eer het Publiek te berigten, dat op morgen, (Zondag) 25 Februarij, bij de middagvoeding de DIEREN met levende KIPPEN zullen gespijsd worden, en aan de SLANGEN het gewone Voedsel zal voorgehouden worden.

C. VAN AKEN en
H. MARTIN en Comp.

De bekendmaking gedaan in de *Bredasche Courant* van den 20. Februarij 1838, is tot dusverre zonder effect gebleven. De bij C. BEKKERS, Ontvanger alhier, op Vrijdag te voren, vermiste staande HOND, Engelsch ras, Teef van middelbare grootte, $2\frac{1}{2}$ jaar oud, wit met geel vlekken en ooren, zacht en fijn in de haren, eenigzins langharig, lange en niet gekorte staart zonder pluim, en witte neus, is nog niet teregt, waarom men het verzoek tot aanwijzing of bezorging herhaalt, en tevens een ieder waarschuwt denzelven HOND noch in bezit te houden noch in bezit te nemen, terwijl men, bij ontdekking, denzelven in regten zal terug vorderen, zonder tot eenige hoegenaamde vergoeding noch teruggave van Koopprijs gehouden te zijn.

AANBESTEDING.

Het Kerkbestuur der Roomsch-Katholijke Gemeente van *St. Michiels-Gestel*, Arrondissement *'s Hertogenbosch*, Provincie *Noord-Braband*, zal, onder nadere approbatie, op Donderdag den 15. Maart 1838, des voormiddags ten *elf* ure, in het Logement *de drie Zwaantjes*, bij de Weduwe A. MAAS, te *St. Michiels-Gestel*, door het Ministerie van den Notaris A. VERHAGEN, aldaar residerende, in het openbaar aan den minst doende Aanbesteden:

Het AFBREKEN der Oude en OPBOUWEN eener Nieuwe KERK, benevens het HERSTELLEN van den TOREN aldaar, met de Leverantie van alle daartoe benoodigde Materialen.

Het bestek zal *veertien* dagen vóór de Aanbesteding ter lezing liggen; te *St. Michiels-Gestel*, bij de Wed. A. Maas, voornoemd, en bij J. van den Biggelaar, aan de Kerk; te *'s Hertogenbosch*, in *het Staats-Koffijhuis*, bij W. Reggers en bij Janssen, in *het Groenhuis*; te *Boxtel*, bij Offermans, in *de Fortuin*; te *Oirschot*, in *de Zwaan*; te *Eindhoven*, bij Van de Ven, in *den Gouden Leeuw*; te *Veghel*, bij Van der Aa; te *Breda*, in *de Zwaan* en bij Jonkers; te *Raamsdonk*, bij P. Verniemmen; te *Hardinxveld*, in *de drie Snoeken*; te *Rotterdam*, in *den Romein*; te *Dordrecht*, bij Smits, in *den Engel*; te *Gorinchem*, bij Van Alphen, in *den Hooiwagen*, en te *Nijmegen*, bij Holterman.

Nadere informatien zijn te bekomen bij het Kerkbestuur voornoemd, alwaar ook de teekeningen zullen kunnen worden ingezien, terwijl *twee* dagen vóór de Aanbesteding, aanwijzing ter plaatse zal worden gedaan.

NB. Wanneer de staat der Rivieren, deze Aanbesteding mogt beletten, dan zal het uitstel door de *Staats-Courant*, in tijds worden bekend gemaakt.

, Op een aangenaam en zeer gezond Buitentje, op 1 uur afstand van *Breda*, wordt op zeer billijke voorwaarden, aan eenen HEER of eene DAME, Kost en Inwoning met het huisselijk verkeer, aangeboden. Om nadere informatiën adressere men zich met gefrankeerde brieven bij den Heer A. J. VAN DER AA, in de Nieuwehuizen te *Breda*.

VERKOOPING VAN
ONROERENDE GOEDEREN,
te STEENBERGEN.

De Notaris J. VAN DER ZAAG, residerende te *Steenbergen*, zal, ten verzoeke van den Heer G. KROON, Rentenier, wonende te *Bergen-op-Zoom*, op de onderstaande dagen in plaatsen, aan den meestbiedenden of hoogstmijnenden veilen en Verkoopen:

Eene kapitale HOFSTEDE, bestaande in HUIS, SCHUUR, SCHAAPS-KOOI en verdere TIMMER en PLANTAADJE, met te zamen 28 Bunders, 93 Roeden, 70 El extra goede LANDEN, daartoe behoorende, genaamd *GROOT BEUKELENBERG*, staande en gelegen in den Polder *de Heen*, Gemeente *Steenbergen*.

In gebruik te aanvaarden, de Landen met Stoppeltijd 1838, en de Gebouwen met half Maart 1839.

De Kooper kan des verkiezende, als kusting op de voorschreven Eigendommen, voor den tijd van 6 jaren, gevestigd laten eene som van ƒ 5000;00, tegen eenen Interest van $4\frac{1}{2}$ procents 's jaars.

De eerste Veildag zal gehouden worden op Dingsdag den 20. Maart, en

De tweede en finale toewijzing op Dingsdag den 3. April.

Beide van dezen jare 1838, des voormiddags ten 11 ure, ten huize van den Kastelein NIKOLAAS VAN MEEL, te *Steenbergen*.

Nadere informatien zijn te bekomen bij den bovengemelden Notaris.

---

voor het rijk.

Amortisatie-Sijndicaat.

Administratie der Domeinen, Wegen, Vaarten, enz.

agentschap utrecht.

VERKOOPING VAN
BOOMEN EN HAKHOUT.

Op Woensdag den 28. Februarij 1838 en volgende dagen, zal, van wege het Bestuur der Domeinen, in het openbaar worden geveild en verkocht: eene partij van 2073 stuks goed gewassen KANADASCHE POPULIEREN BOOMEN en eenig ELZEN HAKHOUT, staande ter wederzijden van den Grooten Weg der 1ste klasse, N°. 3, onder Vianen, Lexmond en Meerkerk en in de nabijheid van den Arkelschen Dam.

Men zal ten Herberge van A. BOEFF, te Lexmond, op den 28. Februarij voorsz., des morgens ten 8 ure, een aanvang maken met den Verkoop van het HAKHOUT en onmiddelijk daarna overgaan tot den Verkoop der BOOMEN, te beginnen met die, staande tusschen Lexmond en Meerkerk, waarna den volgenden dag zal worden aangevangen met den Verkoop der BOOMEN, tusschen Meerkerk en den Arkelschen Dam. Intusschen kunnen de gegadingden nadere aanwijzing op de plaats bekomen bij de Arbeiders aan den Straatweg en alle verdere inlichtingen, omtrent de Conditien en voorwaarden van Verkoop, bij den Heer CLOEYS, Rijks-Opzigter aan den Arkelschen Dam, aan het Kantoor van het Agentschap der Domeinen te Utrecht, ten Kantore van den Notaris MECIMA, te Vianen, en van den Notaris BODDE, te Meerkerk.

De Agent van het Domein,
VAN DOORN.

, Door F. P. STERK, te *Breda*, is uitgegeven en aan de Inteekenaren afgeleverd:

MEMORIAAL voor de OFFICIEREN der GENIE, bevattende alle Wetten, Beschikkingen, Verordeningen, enz., welke voor het Korps Ingenieurs van toepassing zijn, door den Majoor, thans Luitenant-Kolonel-Ingenieur, M. WITSENBORG. In folio, 450 blz., op schrijfpapier, alle de Model-Staten en 6 Platen. Prijs in h. l. b. ƒ 12.00.

De Militaire Spectator van de maand December verdeelt de sedert 15 jaren uitgekomene Militaire Werken in 4 klassen en rangschikt het bovengenoemde onder de 1e kl., namelijk de onontbeerlijke niet alleen voor de Wapenbroeders van den Schrijver, maar ook voor andere Korpsen.

De Uitgever durft het ook gerust aan Aannemers van Publieke Werken aanbevelen.

Ook heeft bovengenoemde Boekhandelaar verzonden:

BERIGT van INTEEKENING op een Werk getiteld: *Aanteekeningen en Bedenkingen op het Krimineel Wetboek*, voor het Krijgsvolk te Lande, door M. H. J. L. [illegible] CONSENT TEN OEVER, Prokureur te [illegible] [illegible]

Verder Berigt bij, dat de Bestellingen op het *Europeesch Museum van Schilder- en Beeldhouwkunst* niet genoegzaam zijn om met 1e Maart de uitgave te doen, dat nog alom kan ingeteekend worden en dat nader zal worden opgegeven, wanneer de Uitgave zal aanvangen, hetgeen zoodra de kosten eenigzins gedekt zullen zijn zal geschieden.

, *Ten Voordeele der Bredasche Armen*, ziet bij de Uitgevers dezer het licht:

ZESTAL DICHTSTUKJES, door E. A. R. L. VAN HOEVELL en H. J. W. Westerman, Kadets aan de Koninklijke Militaire Akademie. Prijs . . . . ƒ [illegible]

Te Breda bij BROESE en COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.